

Tarih : 21.02.2012

Sayı : 151

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Genel Gerekçe ve Madde Gerekçeleri ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Mehmet ALTAY
Uşak Milletvekili
İhsan YAVUZ
Sakarya Milletvekili

Mehmet Doğan KUBAT^①
İstanbul Milletvekili

A. Sibel Gönül
Kocaeli Mv.

Ayşe Tüdmengözü
Konya Mv.

Mehmet Öntürk
HATAY Mv.

Prof. Dr. Esref TAŞ
Bingöl Mv.

Özcan Özdoğan Eng
Antalya Mv.

F. K. K. K.
Fehmi Köpçü
Balı Mv.

M. A. A. A.
Muzaffer ASLAN
Kırşehir Mv.

Osman Önderinir
Batman Mv.

EKLERİ :

- 1- Genel Gerekçe
- 2- Madde Gerekçeleri
- 3- Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

HİNE LÖK BETAZ
HİNE LÖK BETAZ

Büyükmün ÖZREK
Bayburt Mv.

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, hakkında Türk mahkemeleri veya yabancı ülke mahkemeleri tarafından kesinleşmiş ve Türk hukukuna göre tanınan mahkûmiyet kararı bulunan Türk vatandaşları ile Türkiye’de suç işlemiş olan yabancıların kayıtları da dahil tüm adli sicil bilgileri Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğündeki Merkezi Adli Sicilde tutulmaktadır.

Kayıtların adli sicile alınmasından sonra belli bir sürenin geçmesi ve bir takım şartların oluşmasıyla söz konusu kayıtlar adli sicilden silinmektedir. 5352 Sayılı Adli Sicil Kanununun “ Adli sicil bilgilerinin silinmesi” başlıklı 9 uncu maddesine göre, adli sicildeki bilgiler, cezanın veya güvenlik tedbirinin infazının tamamlanması, ceza mahkûmiyetini bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran şikâyetten vazgeçme veya etkin pişmanlık, ceza zamanaşımının dolması ve genel af halinde Adli Sicil ve İstatistik genel Müdürlüğünce re’sen silinerek arşiv kaydına alınmaktadır.

Adli Sicil Kanununun “Adli sicil ve arşiv bilgilerinin silinmesi” başlıklı 12 nci maddesinde ise, arşiv bilgilerinin ilgilinin ölümü, her halde kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yılın geçmesiyle, fiilin kanunla suç olmaktan çıkarılması ve kanun yararına bozma veya yargılamanın yenilenmesi sonucunda verilen beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararının kesinleşmesi hallerinde, mahkûmiyet kararına ilişkin adli sicil ve arşiv kaydı tamamen silineceği belirtilmektedir.

Adli Sicil Kanununun mevcut düzenlemesine göre, yüz kızzartıcı olsun ya da olmasın yukarıda sayılan dört şartın gerçekleşmesi dışında adli sicile alınan kayıtlar arşivden silinememektedir. Örnek vermek gerekirse basit bir trafik kazası nedeniyle taksirle yaralama suçundan arşiv kaydı varsa bu kayıt yukarıda sayılan koşullar dışında hiçbir şekilde silinememektedir.

Ayrıca, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında, “3682 sayılı Kanuna göre süre yönünden silinme koşulu oluşanlar silinir; diğer kayıtlar için bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılır” denmektedir. Buna göre, 3682 sayılı mülga Adli Sicil Kanununa göre silinme şartları oluşan kayıtlar, Anayasanın 76 ncı maddesi ile özel kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla tamamen silinmekte; 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun yürürlük tarihi olan 01/06/2005 tarihinden sonra silinme şartları oluşan kayıtlar ise Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce oluşturulan üç kişilik komisyon tarafından silinerek arşiv kaydına alınmaktadır.

Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise; “Birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtlar hakkında, 3682 sayılı mülga Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan hükmün esasen vaki olmamış sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak, Anayasanın 76 ncı maddesi ve özel kanunlarda suç ve mahkûmiyetler dışındaki kayıtlar için ilgilinin, Cumhuriyet Başsavcılığının veya Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün talebi üzerine hükmü veren mahkemece veya talep edenin bulunduğu yer asliye ceza mahkemesince arşiv kaydının silinmesine karar verilir” hükmü yer aldığından arşive alınan kayıtlar mahkemeler tarafından silinebilmektedir.

Öte yandan Türk ceza adalet sisteminde öngörülen tekerrür, erteleme, temel cezanın belirlenmesi, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların hayata geçirilebilmesi, bir kişinin işlediği suçun ya da aldığı cezanın milletvekili seçilmesini engelleyen Anayasanın 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilenlerden olup olmadığının saptanabilmesi ve mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğu öngören bazı özel yasalardaki hükümler nedeniyle mahkemelerce verilen mahkûmiyet kararlarının kayıt altına alınmasında yasal ve Anayasal bir takım gereklilikler bulunduğu da açıktır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi 20/01/2011 tarihli ve E.2008/44, K.2011/21 sayılı kararında, arşiv kaydı tutulmasının gerekli olduğunu belirttikten sonra, söz konusu gerekliliklerin, arşiv kayıtlarının kişinin ölümüne kadar ya a seksen yıl süreyle muhafaza edilmesinin zorunlu olmadığı, belli bir süre sonunda arşiv kayıtlarının silinmesi gerektiği belirtildikten sonra, tüm suçlara ilişkin arşiv kayıtlarının bu kadar uzun süre muhafaza edilmesi suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınmadan tüm suçlar için geçerli tek bir sürenin belirlenmesi, bu sürenin arşiv kaydına almayı gerekli kılan amaçla orantılı ve makul olmaması nedeniyle, Adli Sicil kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası ile geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...Anayasanın 76 ncı maddesi ve özel kanunlarda sayılan suç ve mahkumiyetler dışındaki kayıtlar için ..." bölümünü Anayasaya aykırı bulunarak iptaline karar verilmiştir.

Diğer bir ifadeyle, Anayasa Mahkemesi tüm suçlar için suçların ve cezaların ağırlıkları dikkate alınmaksızın bu kadar uzun ve tek bir süre öngörülmesini uygun bulmamıştır.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi adı geçen kararıyla, Adli Sicil Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü ile geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan bazı ibareler iptal edilmiş ve bu hükümlerin iptal edilmiş olması nedeniyle hukuksal bir boşluk oluşmaması için iptal kararının Resmi Gazete’de yayımlanmasından bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının 14/04/2011 tarihli ve 27905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanması nedeniyle kararda öngörülen süre 14/04/2012 tarihinde dolacaktır. Adli Sicil Kanununda değişiklik yapılmaması halinde 01/06/2005 tarihinden önceki arşiv kayıtlarının tamamen silinmesi gündeme gelebileceğinden, bu sürenin dolmasından önce söz konusu değişikliğin yapılmasında zaruret bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen sebeplerle, Anayasa Mahkemesi Kararında öngörülen sürenin dolmasından önce herhangi bir yasal boşluğa mahal verilmemesi amacıyla bu Kanun teklifi verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “asliye mahkemelerinin bulunmadığı” ibaresi yürürlükten kaldırılarak adli sicil bilgilerinin tüm kaymakamlıklar tarafından verilebilmesini sağlayacak bir düzenleme yapılmıştır.

MADDE 2- Maddeyle, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 12 inci maddesinin birinci fıkrası Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 20/1/2011 tarihli ve 2008/44 E. – 2011/21 K. Sayılı kararıyla, arşiv bilgilerinin ilgilinin ölümü üzerine silinmesine dair ibarenin iptal edilmiş olması, Kanunun 9 uncu maddesi gereği kişinin ölümü nedeniyle derhal adli sicilinden silinebilen kayıtlarının, maddenin diğer fıkralarına göre silinme koşulları oluşmadan arşivde kalması sonucunu doğuracak ve bu haliyle de iptal gerekçesiyle çelişeceğinden, aynı ibarenin tekrar madde metnine konulması bir zarurettir.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararında “Türk ceza adalet sisteminde öngörülen tekerrür, erteleme, temel cezanın belirlenmesi, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların hayata geçirilebilmesi, bir kişinin işlediği suçun ya da aldığı cezanın milletvekili seçilmesini engelleyen Anayasa’nın 76. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilenlerden olup olmadığının saptanabilmesi ve mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğu öngören bazı özel yasalardaki hükümler nedeniyle mahkemelerce verilen mahkûmiyet kararlarının kayıt altına alınmasında yasal ve anayasal bir takım gereklilikler bulunmaktadır.” gerekçesiyle arşiv kayıtlarının belli süreyle tutulmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin, tüm suçlara ilişkin arşiv kayıtlarının, suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınmadan, “her halde kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yıl” gibi uzun süre muhafaza edilmesini, tüm suçlar için geçerli tek bir sürenin belirlenmesini ve bu sürenin arşiv kaydına alınmayı gerekli kılan amaçla orantılı ve makul olmamasını, adil ve hakkaniyete uygun bir düzenleme niteliğinde görmeyerek iptal etmesi karşısında, Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkumiyetler bakımından, yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren on beş yıl ve her halde otuz yıl geçmesiyle; diğer mahkumiyetler bakımından, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle silineceği düzenlenmektedir.

MADDE 3- Maddeyle, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun Geçici 2 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Geçici 2 inci maddeye eklenen ikinci fıkrayla , 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun yürürlüğe girdiği 1/6/2005 tarihinden önce silinme koşulları oluşması sebebiyle arşive alınan veya şartları oluştuğu halde herhangi bir nedenle arşive alınmamış bulunan ya da henüz şartları oluşmadığı için arşive alınamayan Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkûmiyetler bakımından, yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren on beş yıl ve her halde otuz yıl geçmesiyle; diğer mahkumiyetler bakımından, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle silineceği düzenlenmektedir.

Geçici 2 inci maddeye eklenen üçüncü fıkrayla da, ikinci fıkrada sayılanlar dışında, birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtların, 3682 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan hükmün esasen vaki olmamış

sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silineceği düzenlenmek suretiyle, daha önce mahkemelere ait olan arşiv kaydının silinmesi yetki ve görevi, iş yükü dikkate alınarak ve yargının hızlandırılması amacıyla Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne verilmektedir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

ADLİ SİCİL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPIMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 25/5/2005 tarihli 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “asliye mahkemelerinin bulunmadığı ilçelerde” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5352 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Arşiv bilgileri;

İlgilinin ölümü üzerine,

a) Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkûmiyetler bakımından, yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren onbeş yıl ve her halde otuz yıl geçmesiyle,

b) Diğer mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle,
tamamen silinir.”

MADDE 3- 5352 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde, Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkûmiyetler bakımından, arşive alınan veya şartları oluştuğu halde ya da henüz şartları oluşmadığı için arşive alınmayan kayıtlar hakkında 12 nci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

(3) İkinci fıkrada sayılanlar dışında, birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtlar, 3682 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan hükmün esasen vaki olmamış sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silinir.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.